

Openbaar

Opsteller	R.H.M. Wilms
Leidinggevende	Ruimte
Portefeuillehouder	De heer P.H.G. Verlinden (wethouder)
Join-nummer	BenW\2470
Onderwerp	RES 1.0
Te nemen besluit	1. Instemmen met de bijgevoegde Regionale Energie Strategie 1.0 en de daarin vastgestelde ambities. 2. De Regionale Energiestrategie 1.0 ter besluitvorming voorleggen aan de gemeenteraad op 1 juni 2021 middels bijgevoegd raadsvoorstel en raadsbesluit.
Datum in B&W	20-4-2021

1. Onderwerp

RES 1.0

2. Inleiding/aanleiding inclusief beoogd resultaat

Inleiding

Bijgevoegd treft u de Regionale Energiestrategie Noord- en Midden Limburg (RES NML) 1.0 aan. Dit is een uitwerking van de concept RES NML 1.0, die door uw college eerder is vastgesteld. De RES- NML is opgesteld door 18 regionale partners: gemeenten, provincie en het waterschap Limburg. In de periode februari en maart zijn de volksvertegenwoordigers, stakeholders en inwoners van onze regio geconsulteerd over de Concept RES NML 1.0. Door betrokkenen actief mee te laten denken en nogmaals goed te kijken naar het concept document, ligt er nu een aangescherpte RES 1.0. Het consultatiedocument met daarin een samenvatting van de reacties is als bijlage toegevoegd.

De RES 1.0 is een eerste versie van een document dat twee jaarlijks herzien zal worden. Er wordt omschreven welke informatie er al is en welke keuzes reeds gemaakt kunnen worden. Daarnaast wordt inzicht geboden in wat er in de komende periode nog moet gebeuren. Uiteraard is er ook oog voor innovaties, deze zullen bij iedere herziening van het document bekeken worden en indien nodig worden opgenomen in de RES.

Nadat de RES 1.0 voor onze regio is vastgesteld door de betreffende gemeenteraden, Provinciale Staten en het Algemeen Bestuur van het Waterschap zullen de in de RES opgenomen afspraken vertaald worden in een uitvoeringsconvenant, welke opnieuw ter besluitvorming zal worden voorgelegd.

Overzicht van de belangrijkste ambities uit de RES NML 1.0

De RES NML heeft er bewust voor gekozen om ook in te zetten op energiebesparing. Immers, wat niet aan energie verbruikt wordt, hoeft ook niet opgewerkt te worden. Op basis van de besparingsambitie is vervolgens uitgewerkt hoeveel duurzame energie en warmte opgewekt moet worden in de regio en hoe dit te kunnen realiseren. De ambities zijn opgenomen in de bijgevoegde oplegnotitie. Daarbij worden samengevat de volgende ambities geformuleerd in de RES NML 1.0:

Energiebesparing

Door middel van energiebesparing en kleinschalige opwek wil de RES in 2030 minimaal 25% minder CO₂ uitstoten dan in 2015. De RES wil dit bereiken door:

- a. Een regionaal ontzorgingsprogramma energiebesparing met acties en instrumenten om de ambitie te versnellen, gemeenten kunnen hieraan deelnemen middels een cafetariamodel.
- b. Het stimuleren van het opwekken en gebruik van duurzame energie.
 - i. Kleinschalig opwekken van energie op daken. Met kleinschalig bedoelen we installaties met een (piek) vermogen van maximaal 15 kWp (kilowattpiek). Dit gaat om daken tot 50 zonnepanelen. We willen dat in 2030 op 70% van de geschikte daken in onze regio gemiddeld 10 zonnepanelen liggen.
 - ii. Gezamenlijke aanpak energie besparing bij bedrijven en commercieel vastgoed. Middels de wettelijke besparingsplicht en door een stimulering aanpak voor bedrijven in samenwerking met het MKB Limburg.

Grootschalige opwek

De RES wil met duurzame zon- en windprojecten in de regio 1.200 gigawatt uur duurzame energie opwekken in 2030 (vergund in 2025). De RES wil dit bereiken door:

- a. De opgave in te vullen met de gerealiseerde- en pijplijnprojecten aangevuld door het project Wells Meer in de gemeente Bergen en middels een extra inspanning voor zon op daken.
 - a. De RES regio richt gezamenlijk een versnellingsteam op voor het stimuleren van grootschalige zon- op dak projecten in de regio.
- b. De RES regio zoekt afstemming over grootschalige project en nieuwe ambities in de regio. Hiervoor wordt een regionaal afstemmingskader ontwikkeld. Deze afstemming is onder andere nodig vanwege de beperkte netwerkcapaciteit die beschikbaar is. Onder grootschalig wordt verstaan:
 - a. Meer dan 50 zonnepanelen op dak.
 - b. Meer dan 10 ha zonnepanelen op land.
 - c. Meer dan 2 windturbines van 3,5MW.
- c. Bij de ontwikkeling van deze projecten worden regionale uitgangspunten over ruimtelijke kwaliteit meegenomen.
 - a. Ruimtelijke afspraken vanuit de RES (landschapsprincipes) worden opgenomen in het omgevingsbeleid.
- d. Vertaling van de uitgangspunten communicatie en participatie op projectniveau.
- e. De RES houdt er rekening mee dat de behoefte aan duurzaam opgewerkte energie blijft groeien en kijkt vooruit naar 2050 om tijdig in te spelen op ontwikkelingen en innovaties.

Regionale warmte strategie

Onderdeel van de RES NML is een Regionale Structuur Warmte. Hierin worden de warmtevraag en mogelijke regionale warmtebronnen in onze regio in kaart gebracht. In de RES 1.0 is onderzoek gedaan naar de volgende bronnen:

- a. Restwarmte: zeer beperkt beschikbaar op regionale schaal. Op gemeentelijke schaal is er wel sprake van restwarmte denk daarbij aan supermarkten, productielocaties en kleine datacenters.
- b. Groengas: Groengas is interessant als deel oplossing, de toepassingen worden nog verder verkent. Bij het verder concretiseren van de productiecapaciteit van groengas worden de ontwikkelingen in een transitie naar een natuur inclusieve landbouw meegenomen, evenals het in beeld brengen van de milieubelasting en het daadwerkelijk duurzaam inzetten van deze bron.
- c. Geothermie: de regionale beschikbaarheid hiervan is nog onvoldoende duidelijk. Hiervoor zijn we afhankelijk van de resultaten van een nationaal scan onderzoek, deze resultaten volgen na de zomer van 2021.
- d. Aquathermie: Alleen lokaal te benutten, maar wel een veel belovende techniek. Kansen voor kennisuitwisseling in RES verband.
- e. Zonnethermie: Kansen om lokaal in te zetten.

Geconstateerd kan worden dat er een beperkt aantal regionale bronnen beschikbaar is op dit moment. In de komende periode wordt gewerkt aan een uitvoeringsplan rondom de regionale warmtetransitie, waarin bovenstaande nog verder zal worden uitgewerkt.

Participatie en communicatie

Als RES NML wordt de energietransitie als meer gezien dan alleen een technische oplossing voor het klimaatvraagstuk. Niet de kortste weg naar ons doel, maar de mens staat hierin centraal. Iedere inwoner

en organisatie, in de breedste zin van het woord, moet op zijn eigen manier kunnen meepraten, mee kunnen denken en mee kunnen doen. Zo wordt een duurzamere manier van leven onderdeel van de samenleving en ontstaat er meer acceptatie en draagvlak. Dit is de wijze waarop gewerkt wordt in de RES NML. De volgende afspraken worden dan ook onderdeel van de uitvoering van de RES 1.0:

- a. Vertaling van de afspraken over 50% lokaal eigendom en over de verankering van lokale medezeggenschap in het omgevingsbeleid.
- b. Sociale duurzaamheid krijgt aandacht in de uitvoering van projecten.
 - a. Iedereen kan meedoen (mogelijk maken van participatie).
 - b. Iedereen kan het betalen (betaalbare energietransitie).
 - c. Iedereen kan meeprofiteren (terugvloeien van revenuen naar lokale gemeenschap).
- c. Een verdere verkenning naar de mogelijkheden voor een (regionaal) energiebedrijf.

Uitvoering RES 1.0

De gemeenten, provincie, het waterschap en Enexis staan samen met de omgeving aan de lat om de afspraken uit de RES waar te maken. Deze afspraken worden, na vaststelling van de RES 1.0 vastgelegd in een uitvoeringsconvenant. Onderdeel van het convenant zijn in ieder geval de bestuursafspraken over de verankering van de RES in het omgevingsbeleid en de afspraken over de toekomstige regionale samenwerking. Onderdeel van dit uitvoeringsdocument vormt ook een monitoringsysteem, waarmee de voortgang van de RES gevolgd kan worden.

Organisatie

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de gemeenten de uitvoeringskosten van het Klimaatakkoord niet zelf hoeven te dragen. Ten aanzien van de financiering van het vervolg proces heeft de VNG een onderzoek uitlaten voeren. Het gaat daarbij om forse bedragen. Op basis van de resultaten van dit onderzoek, heeft de VNG aan het Rijk verzocht vanaf 2022 extra geld beschikbaar te stellen aan regio en gemeenten.

De opgave naar een duurzame gebouwde omgeving is een forse. De regio Noord- en Midden Limburg wil de vanuit de overheid opgelegde taken goed uitvoeren. Dit brengt een capaciteitsvraagstuk met zich mee, maar ook een organisatorisch vraagstuk. Ten tijde van de vaststelling van de RES 1.0 loopt een onderzoek naar de toekomstige regionale uitvoeringsorganisatie van de RES NML.

Relatie RES en Duurzaamheidsbeleid Leudal

Energiebesparing

De RES zoekt aansluiting bij het Duurzaambouwloket waar de gemeente Leudal ook gebruik van maakt. Ook de inzet van energiecoaches past bij binnen de energiebesparingscampagne 'Energiebesparen, waarom niet!' van de gemeente Leudal. Ook de stimuleringsaanpak voor zon op daken, past binnen het beleid van Leudal.

Ten aanzien van de aanpak voor bedrijven kent de RES een meerwaarde doordat er binnen RUD verband afspraken gemaakt worden op het toezicht op energiebesparing en een provinciebrede stimulerende aanpak middels het Energiecharter MKB. De provincie heeft een Provinciale Energie Strategie (PES) vastgesteld en daarin middelen ter beschikking gesteld voor energiebesparing bij woningen en bedrijven.

Grootschalige opwek

De uitwerking voor grootschalige opwek dient zich te vertalen naar een lokale aanpak. In Leudal is dat reeds gedaan middels het Beleidskader grootschalige opwek zon en wind. De gerealiseerde windmolens leveren reeds een bijdrage aan de ambities in de regio en daarmee zijn voor Leudal een groot deel van de ambities uit de RES 1.0 al gerealiseerd. In de regio zullen er potentiële zoekgebieden voor opwek worden aangewezen.

Vanwege de beperkte netcapaciteit zullen nieuwe grootschalige energieprojecten in de regio moeten worden afgestemd en tegen elkaar worden afgewogen. Doelstelling daarbij is om de projecten te realiseren tegen zo laag mogelijke maatschappelijke kosten. Enexis zal het elektriciteitsnetwerk fors moeten uitbreiden. Dat kost veel tijd en geld waardoor niet alle energieprojecten gelijktijdig kunnen worden aangesloten. Voor Leudal betekent het dat nieuwe projecten nieuwe projecten in de regio moeten worden afgewogen. Dat geldt ook voor grote zonnedaken.

Regionale warmte strategie

Om een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden in de regio is het ook van belang dat gemeenten aan de slag gaan met hun lokale transitievisie warmte. Eind 2021 dienen alle gemeenten een lokale transitievisie te hebben, deze resultaten worden dan ook weer gedeeld met de RES organisatie. Om zo een beter beeld te krijgen van de mogelijkheden in de Regio. Daarnaast zijn we als regio sterk afhankelijk van de uitkomsten van het scan onderzoek naar aardwarmte dat recent is uitgevoerd, dit moet uitsluitend geven in de mogelijkheden voor geothermie in onze regio.

Individuele gemeenten stellen naast een Regionale Structuur Warmte ook een lokale Transitievisie Warmte op, hierin staat per wijk omschrijven hoe van het aardgas af te gaan in de periode tot 2050.

Participatie en communicatie

Voor de warmtetransitie is participatie en communicatie de sleutel. In Leudal is een traject gestart om per kern inwoners hierbij te betrekken. De RES laat nadrukkelijk de vrijheid aan de individuele gemeenten om te communiceren met hun eigen inwoners en overige belanghebbenden. De vertaling van de RES en het gesprek hierover met de inwoners wordt meegenomen in onze eigen trajecten zoals in de transitievisie warmte en de aanpak voor nieuwe energieprojecten.

3. Voorstel aan College

Het voorstel is:

1. Instemmen met de Regionale Energiestrategie 1.0 en de daarin opgenomen ambities.
2. De Regionale Energiestrategie 1.0 ter besluitvorming voor te leggen aan de gemeenteraad middels bijgevoegd raadsvoorstel en raadsbesluit.

4. Argumenten

Het oplossen van het Klimaatprobleem en de energietransitie kunnen gemeenten niet alleen. Daarvoor ontbreekt de kennis en capaciteit. Het vaststellen van gezamenlijke ambities in de RES 1.0 is een basis voor de verdere toekomstige samenwerking.

5. Risico's

Als er door het Rijk geen extra middelen ter beschikking worden gesteld dan zal de uitvoering van de RES 1.0 in de knel komen. Dat is door de VNG aan het Rijk kenbaar gemaakt. De regio's en de deelnemende gemeenten hebben niet genoeg capaciteit en budget om de RES uit te kunnen voeren.

6. Motivering geheim / kabinet

6.1. Niet van toepassing

7. Juridisch kader

De RES 1.0 is een strategisch document en bevat geen juridisch bindende afspraken. Het is de bedoeling dat er aanvullend op de RES bestuursafspraken worden gemaakt. Ook zullen onderdelen van de RES bouwstenen vormen voor de gemeentelijke omgevingsplannen.

8. Financiële samenvatting

De kosten van dit voorstel worden gedekt met bestaande middelen.

Zoals eerder is aangegeven zijn de uitvoeringslasten van het Klimaatakkoord voor gemeenten hoog. De VNG heeft het Rijk verzocht om vanaf 2022 aan gemeenten daarvoor de benodigde financiering te geven. In het BO RESNML van 1 april 2021 is afgesproken dat de regio Midden-Limburg een bijdrage leveren van 55.000 euro om de periode van 1 juli tot 1 januari 2021 te overbruggen zodat het werken aan de energietransitie niet stil komt te liggen. Voor de gemeente Leudal gaat het om een bijdrage van circa 8000 euro dat gefinancierd wordt uit het reguliere budget voor duurzaamheid.

9. Communicatie

Openbaar:

☒ Actief:

☒ Informeren raad

- ☐ Ter inzage leggen voor
- ☐ Publiceren op Overheid.nl
- ☐ Plaatsen op gemeente info ViaLeudal
- ☐ Plaatsen op website
- ☐ Plaatsen op social media
- ☒ Versturen persbericht naar (lokale) media
- ☐ Plaatsen op intranet
- ☒ Overige communicatie

Communicatiestrategie:

Communicatie is een integraal onderdeel van de RES 1.0. Voortdurend zijn er gesprekken met stakeholders. Voor inwoners is er een webinar gehouden en via de website www.RESNML.nl hebben inwoners kunnen reageren op de concept RES.

10. Bijlagen

- RES 1.0
- Raadsvoorstel
- Raadsbesluit
- Oplegnotitie
- Consultatiedocument
- RES 1.0
- Samenvatting RES 1.0

B&W besluit

Besluit betreffende voorstel **BenW - 2470**

Onderwerp: RES 1.0
Steller: Wilms, Robert
B&W-vergadering: 20 april 2021
Openbaarheid: Openbaar

Ambtelijk advies:

1. Instemmen met de bijgevoegde Regionale Energie Strategie 1.0 en de daarin vastgestelde ambities.
2. De Regionale Energiestrategie 1.0 ter besluitvorming voorleggen aan de gemeenteraad op 1 juni 2021 middels bijgevoegd raadsvoorstel en raadsbesluit.

Collegebesluit:

Conform advies